

FILM-SZÍNHÁZ

„A NEMZETI SZÍNHÁZ EGY OLYAN INTÉZMÉNY, AHOL SOKFÉLE MŰVÉSZI MEGNYILVÁNULÁSNAK HELYE VAN”

Jordán Tamással a Nemzeti Színház feladatairól, terveiről, a hazai és a nemzetközi kapcsolatok erősítéséről Nedbál Miklós beszélget

– Az év elejétől foglalkhatta el a Nemzeti Színház főigazgatói székét. Hogyan teltek az első hetei?

– Nagyon sűrű lett egy-egy napom. Valójában már október 28-án megszületett a pályázat eredménye, s azóta rendszeresen bejártam a színházba. Ahogy elindult a naptári év, rögtön tartottunk egy társulati ülést, ahol az itt dolgozó kollégák többsége – közel százötven ember – megjelent. Ezt követte egy sajtótájékoztató, ahol a tervek, elképzelések ismertetése mellett a megjelenteknek bemutattuk, hogy mire is képes az itteni, egyébként világszínvonalú színpadtechnika. Minden nap betelik a naptár, félóránként más és más intézniező vár: tárgyalások, interjúk és egyéb elfoglaltságok sokasága.

– A közeljövőben milyen változások várhatók, és milyen terveket szeretne megvalósítani?

– Az ígértem a társulatnak, hogy a 2002/2003-as évad – az előadások, bemutatók, a megkötött szerződések – a korábbi terveknek megfelelően alakulnak majd. Mindezek mellett február 8-án színészfarsangot szervezünk. A program még nem végleges, de mindenképpen bemutatjuk a színházat, valamint a technikai lehetőségeinket. A társulatunk előadna egy erre a napra kitalált darabot, majd a szakma által nagyon kedvelt színészenekar, a Könnyű Esti Sértés lép fel. A színházi világnap alkalmából, március 27-én nagy gálaműsort tervezünk, amelynek évek óta Mácsai Pál az egyik fő szervezője. Rangos, jótékonyági gálaműsor ez, amelynek bevételét jórészt az idősebb színészek támogatására fordítjuk. A Költészet Napja alkalmából a hajó orrában rendeznénk meg azt a hagyományos versfesztivált,

amelynek eddig a Tabán adott otthont, zenészek, színészek, költők, táncosok közreműködésével. A gyereknapon a kisebbeket várjuk egész napos programokkal. A Nemzeti Színház és környéke gyermekszemmel is nagyon érdekes titkokat rejt. A kamarateremben előadással, a Zikkurat hét kis termében meglepetésekkel várjuk a kis érdeklődőket. Május 31-én pedig szervezünk egy központi szezonzárót, ahová elvárjuk a kollégákat. Fontos feladat még a szabadtéri színpad beépítése, amely a zaj miatt jelenleg nem alkalmas előadások lebonyolítására. Közel van a HÉV, s jelenleg a színpad is olyan kicsi, hogy nehezen használható, szakmai szempontból nem megfelelő. Ehhez természetesen egyeztetni kell Siklós Máriával is.

– *A társulat változni fog?*

– A mostani társulat szerencsés: olyan helyről érkeztem, ahol nem volt állandó színészgárda. Az új igazgató nem hozza a saját társulatát, és a régieknek nem kell menekülniük. A jelenlegi társulat huszonhárom tagú, ami biztos alapot jelent. A következő szezon a magyar darabokról fog szólni. Az elkövetkezendő időszak fő feladata a társulat összekovácsolása lesz, és ezt könnyebb „hazai pályán” tenni. Persze a következő évadra is készülni kell. Egy erős dramaturgiai háttér-munka segít ebben; Duró Győző, Upor László, Perczel Enikő és Hamvai Kornél január végéig jelölik meg, hogy milyen darabokat terveznek – három nagyszínházi és három kamaraszínházi előadást –, és ezután kerülhet sor a rendezők felkérésére. Azon neves rendezők közül választunk, akik a pályázati anyagomhoz szándéknylatkozatot adták. Mindez lezajlik február végéig, majd a szereposztás következik, és vendégszínészeket is hívunk.

– *Milyen kiemelt feladatokat kell teljesítenie Ön szerint a nemzet színházának?*

– Az első találkozás a színházzal meghatározó élmény, éppen ezért nagy a felelősségünk. Fel kell nevelnünk és meg kell szeretetnünk a színházat az újabb és újabb generációk tagjaival. Éppen azért az első darabunk egy gyerekeknek szóló mű lesz, amelyhez szeretnénk kihasználni a színpad technikai lehetőségeit. Olyan csodákra, meglepésszerű dolgokra képes az itteni technika, ami mesébe illő. Persze ez a darab a felnőtteknek is szólna. Fontos továbbá a vidék kultúrájának bemutatása. A megyék kulturális értékeinek felkutatása a helyiek segítségével, és annak megismertetése. Lehetőséget adnánk a vidéki településeknek arra, hogy egy rendezvénysorozat keretében mutatkozzanak be a fővárosban, a Nemzeti Színházban. Közéleti szereplők, kulturá-

lis vezetők, értelmiségiek, művészek, tudósok, szakemberek részvételére számítunk. Színházi előadások mellett koncertek, kiállítások, beszélgetések, ezek keretében ismerhetnénk meg a regionális értékeket. A nemzet színházának kiemelt feladata a magyar dráma ügyének szolgálata is. Ez azonban nem merülhet ki csupán a hazai darabok színpadra vitelében. Minden esztendőben kiírunk egy drámaíró-pályázatot, a műveket természetesen be is mutatnánk, illetve díjaznánk. Székely Gábortól, a Színház- és Filmművészeti Egyetem rektorától származik a gondolat: szükség van arra, hogy a klasszikusokat újra lefordítsuk és kiadjuk. A nyelv és a kor változásai miatt van erre szükség: elavultak a fordítások. Nehéz megérteni a Molière-, Shakespeare-darabok nyelvezetét, és ezért kell mai nyelvre átültetni ezeket.

– *A közelgő európai uniós csatlakozás hogyan bővíti ki a feladatokat?*

– Erős nemzetközi kapcsolatokat szeretnénk kiépíteni, a fiatal magyar színészeket ösztöndíjakkal támogatni. Az európai uniós csatlakozást is figyelemmel kell kísérni, s ebben a kultúrának is részt kell vállalnia. Az EU-tagországok közül fél évente más ország tölti be a soros elnökséget, ezért hathavonta rendezünk egy fesztivált, ahol az éppen elnöklő ország kulturális életét, művészetét mutatjuk be. Októberben kerül sor az olasz, majd az ír, holland nemzet háromnapos rendezvényére. Külföldi magyar intézmények közreműködésére is számítunk: segítségükkel rangos hazai előadásokat mutathatnánk be kint, illetve kortárs külföldi darabokat hozhatnánk el a Nemzeti Színházba. Ez erősíti a nemzetek, országok közötti kapcsolatokat a kulturális értékeken keresztül.

– *Korábban szeretett kísérletezgetni, új utakat keresni, elég ha csak az Universitasra, a 25. Színházra vagy a Merlinre gondolunk. Most itt erre milyen lehetőségei vannak?*

– Szeretném megvalósítani azokat a terveket, amelyekre már kísérletet tettem a Merlinben, a pécsi Országos Színházi Fesztiválon, a Csepűrágó-fesztiválokön és egyéb helyeken: bebizonyítani, hogy a színház nem csak színdarabok bemutatásának a helyszíne. Szükségesek a magas színvonalú darabok, de az ország vezető kulturális intézményévé is kell válnia a Nemzeti Színháznak. Más rendezvények, események lebonyolítása, a társművészetek befogadása is fontos feladat. A Nemzeti Színháznak ápolnia kell a hagyományokat, de új lehetőségeket, utakat is keresnie kell. A kettő nem zárja ki egymást, és egyik sem mehet a másik rovására. Meg kell találni az arany középutat. Mivel konkrét elvárások nincsenek lefektetve, máshogyan képzelem el a

minisztérium, a közönség, de még a szakma is, ezért nagyon nehéz megfelelni. Sokféle szempont van. A legfontosabb célkitűzésünk jelenleg az arculat, a művészi hitvallás kialakítása. Ez viszont nem megy egyik napról a másikra. Olyan előadásokat, rendezvényeket, fesztiválokat kell szerveznünk, amelyek bizonyítják, hogy a Nemzeti Színház egy olyan intézmény, ahol sokféle művészi megnyilvánulásnak helye van.

34. MAGYAR FILMSZEMLE

Amikor – egy hétre – a magyar filmeké a főszerep

Minden év első hónapjainak nagy és várt eseménye a magyar film-szemle. Az évtizedek óta pénzhiánnyal küszködő magyar filmgyártás ilyenkor megmutathatja, mire is képes, még ilyen körülmények között is. Ezekben a hetekben valóban a mozgóképé a főszerep: a vetítőtérmegek, viták helyszínei megtelnek, s nemcsak a szakma, a kritikusok, de utóbbi időben a közönség is megoszthatja véleményét, gondolatait másokkal. A szemle korábban inkább zártkörű esemény volt, de az elmúlt évek tapasztalatai bizonyítják, hogy érdemes a nagyközönség felé nyitni, hiszen a magyar filmek „civil” barátai is nagy számban képviseltetik magukat az eseménysorozaton.

És újra eljött. Immár a harmincnegyedik. Ha nem is könnyen, de összejött rá a pénz is, közel százharmincmillió forint. Az idei must-rát a Mammuth moziban, a Millenáris Teátrumban és az Uránia Nemzeti Filmszínházban rendezték meg január 28. és február 4. között. Minden esztendőben felmerül az is, hogy milyennek kellene lennie az ideális helyszínnek. „Olyan körülményeket próbálunk teremteni, amely méltó ehhez a nagy eseményhez. A filmrendezőknek, alkotóknak joguk van ahhoz, hogy olyan helyen és környezetben mutassuk be alkotásaikat, amely azt mutatja, hogy megérte olyan sokat dolgozni, olykor gyötrődni egy-egy művel. Egy olyan helyet szerettünk volna, ahová sok ember elfér, s mellette vannak olyan létesítmények, ahol hangulatos körülmények között lehetőség van a filmeket köve-